

כל הזכויות שמורות

במדינה

הוגים הקרובים לענייני עליה יאשימו את דויד בן-גוריון, שפליטות הפה שלו שוב סיכלו אפשרות של עליה המונית מארץ מסויימת. לטענת המאשימים, קיבל דויד בן-גוריון דו"ח על רמזים, כי תיכנן עליה גוברת והולכת מאותה ארץ. עוד באותו שבוע השמיע בן-גוריון, בכמה הופעות פומביות, דברי התפארות על עליה אפשרת זו. אשר התנאי הראשון לקיומה היא הסודיות. האשמה העיקרית תהיה, שבן-גוריון לא עשה זאת בהיסח הדעת, כי אם מתוך שיקול כפול: שהכלכלה אינה מסוגלת לשאת עתה במעמסה של עליה מוגברת; ושעולים מסויימים אלה היו מחזקים בארץ את מפלגות הממלא.

מסתמנת מחלוקת הריפה ביותר בין שריהאוצר לבין נגיד בנקישראל. לוי אשכול יאשים את דויד הורוביץ בפירסום דו"חיים שמטרתם להוכיח את כשלונה של התוכנית הכלכלית שלו, ושל מדיניות הפיחות. אשכול טבור כי הורוביץ עושה זאת מתוך כוונה לפגוע במעמדו של אשכול, כדי לחסל חשבונות ישינים. מכל מקום, אויבי אשכול במפא"י יקפצו על מימצאי הורוביץ, כדי לצמצם את השפעת אשכול במפלגה. ה"כים של האופוזיציה עשויים לעורר בוערת הכספים של הכנסת את שאלת מעמדו של מבקר המדינה, בתוך משרדו. לכמה ח"כים הגיעו ידיעות מוטמכות, כי הפקידות הבכירה של

בהחלפת שגרירים, החל בפעולה. הידיעה הגיעה להרמן באיחור, רק לאחר שגולדה מאיר עצמה הספיקה לחזור ארצה. הוא מיהר בעקבותיה לירושלים, הודיע כי יסכים להחלפה רק בתנאי שתיתן לו מישרה שאינה נופלת מרמת מישרתו הנוכחית.

מפלגות הקצח והתורה

מפא"י לא למדה לקח. אמנם היא נכשלה בעיסקה עם פליישר בבאר-שבע, אך הדבר לא גנע ממנה לפתח מיד במשאומתן לקראת רכישה חדשה. הפעם התנהל המי-קוח עם מפלגה שלמה. לכן הופיע בשמה לא אחר מאשר שר האוצר לוי אשכול, שהוא גם יושב-ראש לישכת המזכירות של המפלגה. לאשכול היה ברור, כי אפשר בהחלט לקנות בשוק הקולות את ארבעת המצביעים של אגודת-ישראל בכנסת, למען המשך קיומו של המימשל הצבאי. השאלה הייתה רק: מה המחיר?

המחיר. נציגי אגודת-ישראל ידעו כי קולותיהם שווים הפעם הרבה. דויד בן-גוריון איים כי אם לא ייחצר רוב לדחיית ההצעה החדשה, שנועדה לקעקע את המימשל הצבאי, יתפטר ויפרוש לשדה-בוקר. כסוחרים טובים ידעו מיד לנקוב במחיר: הכרת רשת הגנים של החינוך העצמאי עלידי הממשלה, שפירושה הקצבה ממשלתית של 85% מכלל תקציב הגנים. ששחי קרקע מתוך קרקעות המדינה, להקמת שינונים לחברי המפלגה, בעיקר בירושלים, בני-ברק, פתח-תקוה ומיפרץ חיפה. כל שטח כזה ערכו כיום בשוק ה-קרקעות לא פחות ממיליון ל"י, והוא מאפשר גם ספרות וצבירת רחיים. הכרה באירגון העובדים של אגודת-ישראל עלידי מוסדות ההסתדרות, כארגון הרשאי ליהנות מיתרונות האיגוד המקצועי וקופת-חולים.

לגבי שני סעיפי-התשלום הראשונים יכלה מפא"י להיות נדיבת-לב. סוף-סוף אין זה נורא כליכך אם בתקציב משרד החינוך והתרבות יופרשו כ-200 אלף ל"י לשנה להתיקת גני-ילדים לא-ממלכתיים, בעלי מגמה בולגית קיצונית. גם בשטח הקרקעות לא איכפת היה למפא"י לתת שוחד על השבון המדינה. אולם כשהגיעו הדברים לסעיף השלישי של התשלום הסתבר, כי ברגע שישולם - עשוי לרדת ערכה של הסחור רה: במקום ארבעת הקולות, יאבדו למפא"י שני קולות בטוחים שהם כבר בידה.

טובים הארבעה מן השניים. עם הפילוג בתנועה האגודאית, לפני שלוש שנים, על רקע הצטרפות פועלי אגודת-ישראל לקואליציה, בניגוד לחתירת מור-עצת גדולי התורה, הוקם אירגון העובדים של אגודת-ישראל. הוא נועד לקלוט את חברי מפא"י שיפרשו ממנה, על פי צו מיוחד של גדולי התורה. אולם הפרישה הגדולה, שראשי האגודה ציפו לה, לא באה. החברים לא יכלו לחתר על העזרה הרפואית של קופת-חולים ועל ההגנה של האיגוד המקצועי, אותן לא יכול היה האירגון החדש להבטיח.

כאשר סוכמה המערכה המרה שהיתה נטושה במשך חודשים ארוכים בין שני מפלגות-האחיות, יכלו אנשי מפא"י להתפאר כי מספר העובדים היה אפסי.

אגודת ישראל חיכתה לרגע בו תוכל לפרוץ את חומת-האגן של יריבתה. כאשר בא לוי אשכול אל האגודה לרכוש את תמיכת ארבעת נציגיה בכנסת בעד המימשל, של הוצגה מיד התביעה המובנת. אשכול אף היה מוכן ללכת לקראתה, ודובר על הסכם סודי, שיבוצע רק כעבור כמה חדשים. אך אנשי מפא"י, שחשו בטכנה המתקרבת, לא האמינו עוד למפא"י. למרות ההבטחות שניתנו להם, כי ההסכם עם האגודה לא ייעשה על חשבונם, הודיעו כי ברגע שהאגודה תצביע בעד המימשל, יהיה להם ברור כי ההסכם הושג על חשבונם, אפילו אם הדבר נשמר בסוד. על כן איימו: "אם תצביע האגודה בעד המימשל - נצביע אהנו נגד!"

במפא"י נשמעה אמנם ידיעה, כי ארבעה קולות טובים מן השניים. אך בשבוע שהי מפלגה אכלה את ליטרת-הבשר הרקובה של פליישר גברו בכל זאת הקולות נגד הקניינית. בראשית השבוע הודיע אשכול לנציגי האגודה, כי הוא מוכן להגדיל את המחיר בשני הסעיפים הראשונים, אך לא יוכל לקבל כעת את התביעה השלישית. הכדור עבר לאגודת ישראל. חלק טען כי אין לחתר על שני נתחים דשנים, המס- (המשך בעמוד 6)

(המשך מעמוד 4)

בקהילות היהודיות. מסע הפרידה שלו נמשך יותר משנה, הקיף כמעט את כל ערי ארצות-הברית, מחוץ אל חוץ.

כאשר דויד בן-גוריון ביקר בארצות-הברית, לפני שלוש שנים, היה זה יעקוב הרצוג שזימן אותו לארוחת-צהרים בביתו עם הסנטור ג'ון קנדי, שנראה כבר אז כי מועמד הבטוח ביותר של המפלגה הדמוקרטית לנשיאות. בערב טעד באותו בית עם אישיות מרכזית של המפלגה הרפובליקאית. עוד באותו שבוע הספיק הרצוג, בנו הצעיר של הרב הראשי המנוח אייזיק הרצוג, להוכיח לבן-גוריון כי אין התפקיד קשה ל-גביו, זימנו לארוחה שלישית, בהשתתפות ששה מושלי-מדינות.

"הוא האיש!" פסק אז בן-גוריון. לגולדה מאיר לא הייתה סיבה לערער על כך, ויעקוב הרצוג התכוון בכל הרצינות לעבור מחדר הציור לחזר השגריר. ההפתעה באה ברגע האחרון. יעקוב הרצוג אמנם התמנה לשגר

"הבה נכבס את כל הכביסה המלוכלכת שלנו ביחד!"

ריר - אבל לא בחשינגטון, כי אם באור טאהה, בירת קנדה. צריך לחכות. הרצוג מיהר לירושלים, רמו על רצונו לפרוש מהשרות. הוא גם לא העלים את הסיבה, התלונן באוזני חבר ריו הקרובים במשרד-החוץ ובמשרד ראש-הממשלה: "כנראה שזה בכל זאת חסרון שאני לא מפא"יניק."

הדברים הגיעו לדויד בן-גוריון. הוא מיהר לקרוא להרצוג, הסביר לו כי הוא עתיד לעלות בשירות החוץ הישראלי לשלבים הרבה יותר גבוהים מאשר אפילו הוא עצמו שואף, אלא שהפעם נתקע לתוך סבך עדין, שאת פרטיו תסביר לו גולדה מאיר. למחרת ישב הרצוג בדירתה של גולדה וזו פתחה לפניו את סגור לבה: "מה אני יכולה לעשות? יש המון ותיקים שהדבר ירגיז אותם. התפקיד הוא שלך, אבל עליך לחכות קצת."

הרצוג, אז בן 39, נרגע כשהוברר לו מי המתחרה שלו לתפקיד החשוב. גם הוא ידע כי אייב הרמן בא רק למלא את המקום עד יעבור זעם הדיפלומטים החתיקים. כאשר ערכה שרת-החוץ, לפני כחודשיים, ביקור בקנדה, שוב הוכיח יעקב הרצוג את קשריו הטובים. מטוסו של ראש-ממשלת קנדה הועמד במיוחד לרשותה, כדי להטיסה מיניוריוק לאוטאה. מן הסתם הבי תונה היא בצורך להחזיר שם לחשינגטון שגריר תקיף; כי הרמן לא הצליח להשתגט על התפקיד המסוכן. בהגיעה לאוטאה כבר יכלה גולדה לבשר להרצוג, כי עליו להתכונן לעבור חזרה לחשינגטון.

מנגנון משרד-החוץ בירושלים, עליו הוטל להכין את הצעדים הפורמליים הכרוכים

משרד מבקר-המדינה אינה מאפשרת לר"י יצחק ארנסט נבנצהל לחדור לסבכי המשרד. בניגוד לקודמו, ד"ר זיגפריד מוזס, שאת דעתו החשיבה הפקידות הבכירה, אשר שיתפה עמו פעולה, נראה ד"ר נבנצהל בעיני ראשי המשרד כשלט כפ"י חזק בלבד, היכול להתהדר בכתר של מבקר-המדינה ולהישאר ללא השפעה מלאה על משרדו.

מועמד למישרת היועץ המשפטי: עורך-הדין התלאכיבי הוותיק אהרון פולונסקי. בימים האחרונים העלה שר המשפטים, דב יוסף, את האפשרות של מינוי השופט המחוזי זאב צלטנר למישרת זו, ואין זה מן הנמנע כי אומנם יזכה צלטנר במינוי, אך במערכת המשפט הושמעה סברה כי השופט צלטנר חשוב יותר למערכת השיפוט ולהוציא המשפט באוניברסיטת תל-אביב. לעומת זאת ידוע כי ראש הממשלה מצדד במועמדותו של עורך-הדין פולונסקי.

למשה שרת נמאם התפקיד של יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית. בשבועות הקרובים הוא עומד להיעדר מן הארץ בשליחות הסוכנות. דווקא בזמן העדרו יתארגנו כמה מידידיו בצמרת מפא"י, ירשו להחזירו לעמדת-כוח מעשית במפלגה.

דויד בן-גוריון יתערב נגד מתן חנינה מיידית לאהרון כהן. אחרי שאנשי-רוח רבים פנו לנשיא, שיחון את אהרונצ'יק כהן, נטה הנשיא להיענות לפניה זו. אך בן-גוריון יודע כי לא ידונו בבקשה למתן חנינה אלא כעבור חצי שנה.

משרד-החוץ יעמוד בקרוב בפני יצירת תקדים, כאשר ישלם סכום פיצויים ניכר לאשה באחת ממדינות אירופה, המועתת כי דיפלומט ישראלי הוא האב-הלאחוקי של ילדה. הקהילה היהודית באותה ארץ חוששת מפני זעם האוכלוסיה הנוצרית, אם תגרסו האשה לשטרוריה ציבורית. בתיווך של ראשי הקהילה, הכינים משרד-החוץ לשלם את הפיצוי הנדרש, יעביר את הדיפלומט המערב למדינה שכנה.